

МИЛАН СТОЈАДИНОВИЌ ЗА МАКЕДОНИЈА

Во својата книга "Ни војна ни мир", печатена во Риека во 1970 година на страна 56, Милан Стојадиновиќ, висок функционер во Кралството Југославија, вели: "Во старите предели на Србија, се одгледуваше малку тутун, но тој беше далеку под квалитетот и квантитетот од оној што го произведуваше Македонија. Тој беше од онаа сорта која во цел свет била афирмирана како ориентален тутун, а кој во тоа време го имаше само во Турција. Сега Србија стана наследничка на еден дел од тие, за садење тутун, погодни краеве. Освен тоа, тогаш прв пат слушнавме и за одгледување афион. Војниците ни раскажуваа, по враќањето од бојното поле, за цели мориња 'црвени афионови цветови'. Од афионот се прави опиум и се извезува во далечните земји Кина и Јапонија. Многубројни стада овци се движеле преку лето по висовите на Шар Планина, над Призрен, за преку зимата да се спуштат на југ, во пасиштата под Пелистер и други ридишта околу Битола. Се зборуваа и за богати полиња со раз-

новидни минерали, со цинк, олово, па дури и сребро и злато.

Во 1913 година (со поделбата на Македонија н.з.), 'нашата држава дошла до незамисливо богатство од сите видови. Секако, државата речиси се удвои по пространство. Градот Врање, кој порано беше на самата граница, одеднаш дојде на средина од линијата Белград-Гевгелија".

Како што се гледа од наведеното, Милан Стојадиновиќ бил изненаден од богатството кое го содржел делот на Македонија кој го добиле Србите во 1913 година, а тоа значи дека дотогаш Србите немале врска ниту со македонската земја, ниту со нејзиното богатство, ниту со македонскиот народ, ниту со неговата историја, а најмалку со неговата култура и писменост. Инаку, како беше можно Светите браќа Кирил и Методиј (со своите ученици), да тргнат од Македонија, да пропарадираат низ Србија, да одат во Моравија да го образуваат и да го просветуваат моравскиот народ?! И, зошто таа задача не ја преземале по-

блиските, во случајов Србите.

Во однос на сè ова нашите северни соседи треба потемелно да размислат за себе, а особено за својот однос кон Македонија, и за сè што е македонско.

Она што го кажа Милан Стојадиновиќ, сакам да го поткрепам со тоа дека на 10 август 1913 година, Србија, Грција и Бугарија во Букурешт поделиле 66.725 километри квадратни македонска земја, од која Србија добила 34.153 км², Грција 25.774 км² и Бугарија 6.788 км². Се поставува прашањето како Србија добила 34.153 км² македонска територија, а по распаѓањето на Титова Југославија Македонија има 25.000 км², при што произлегува дека и денес во границите на српската држава се наоѓа македонска територија од 9.153 километри квадратни (податоците за поделбата на македонската земја се земени од албумот - алманах "Македонија" издаден во Софија во 1931 година).

За нас не е небитно и тоа дека за време на Титова Југославија постоела админис-

тративна граница, според која манастирот "Свети Прохор Пчински" се наоѓаше на македонска територија. За тоа сведочи "Мала енциклопедија", издадена од "Просвета" во 1958 година, каде на страница 371 се вели: "Манастирот 'Св. Прохор Пчински' се наоѓа на брегот на реката Пчиња во Македонија". И во енциклопедијата издадена во 1968 година, исто така, се вели дека 'Св. Прохор Пчински' се наоѓа на брегот на реката Пчиња во Македонија. Да укажам дека манастирот постои од првата половина на XI век, додека Србите прв пат згазнале на македонска територија, на чело со кралот Милутин во 1928 година.

Поради сè ова Србија треба да ѝ го врати на Македонија манастирот "Свети Прохор Пчински", како и делот од македонската територија од 9.163 километри квадратни, кој во меѓувреме го окупирала, а кој сè уште се наоѓа во границите на денешната српска држава.

Глигор С. Ралповски

АРХИВСКИ ДОКУМЕНТИ ЗА НАШИТЕ ЗНАМЕНИТИ ЛИЧНОСТИ

Повод да се јавам со писмово е да дадам дополнување на отворањето на ликовната изложба на Казимир Малевич - Репродукции и документи за Македонија IX - XX век, од архивите на Руската федерација, која се одржа во Гостивар во ноември минатата година, односно на вто-

риот историски дел од изложбата.

На отворањето на изложбата, пред денот на ослободувањето на градот, 18 ноември 1944 година, од странските фашистички окупатори и домашните предавници, односно од балистите, присуствуваше и претставник од

руската Амбасада, како и голем број граѓани и ученици.

При отворањето сакав да им се обратам на присутните за да посочам дека на историскиот дел од изложбата му недостасуваат многу значајни личности и настани, кои се од големо значење за блиските односи меѓу македон-

скиот и рускиот народ во текот на историјата, но бев спречен. Поради тоа, решив на ваков начин да ѝ се обратам на јавноста и да ја дополнам празнината во изложбата.

Всушност, беа изложени архивски документи за нашите знаменити личности, како што се, Димитрија Чуповски

и Крсте Петков Мисирков, но не беа изложени документи и за други, исто така, наши знаменити преродбеници и револуционери, како Хаџи Партенија Зографски-Аџиевски, Ѓорѓи Пулевски, двајцата родени во моето родно место Галичник; како и за Ило Малешевски, попознат како дедо Ило Војвода. Всушност, сакам да презентирам мал дел од нивниот придонес за блиските пријателски односи меѓу нашите два братски словенски народа.

Имено, Партенија Зографски, нашиот филолог-славист, историчар, фолклорист и публицист, ја завршил Духовната академија во Москва и бил еден од најписмените образовани луѓе, еродит, полиглот, говорел десет јазици, бил духовник на рускиот царски двор и воспитувач на децата на рускиот цар, а воедно и е прв македонски владика.

Ѓорѓи Пулевски, македонски национален, културен преродбеник, самоук, граматичар, поет, собирач и издавач на народното творештво и голем револуционер, ја напишал првата македонска историја. Активно учествувал во српско-турските и руско-турските војни 1876-1878 година, а со својата чета се истак-

нал во ослободувањето на Стара Загора. Поради тоа, земал и српска и унгарска пензија, а за покажаната храброст во борбата против Турците тогашниот руски цар го одликувал со орденот "Свети Ѓорѓи" и му подарил царска сабја. Тој учествувал и во Кресненското востание 1878/79 година.

Ило Малешевски, дедо Ило Војвода, ајдутин, револуционер, како водач на ајдутска чета дејствувал во Малешевцијата, на Пирин и на Рила. Со сопствена чета од 300 борци како доброволец учествувал во Кримската војна (1853-1856) на страната на руската војска против англо-француската и турската инвазија на Крим. Тој и неговата чета учествувале во Белградската буна (1862 година) и во Српско-турската и Руско-турската војна (1876-1878). Самиот тој убил 53 аскери, па од населението бил наречен малешевски цар, и по Александар II Македонски, бил најсилниот Македонец.

Исто така, на изложбата не беа презентирани документи за блиските пријателски односи на Македонската и на Руската црква, односно со Охридската патријаршија - центарот, престолнината на хрис-

тијанството, вториот Ерусалим, од каде што учениците од охридскиот универзитет го прошириле христијанството меѓу целиот словенски свет и Европа. Всушност, и Апостол Павле од Ерусалим почнал да го проповеда и да го шири христијанството во Европа токму од Македонија, па затоа Македонија е библиска земја, која се спомнува на повеќе места во Библијата.

Таа тесна и блиска соработка на Македонската и на Руската црква се темели на тоа што тогашните македонски црковни великодостојници многу помогнале во осамостојувањето и во формирањето на Руската црква во 988 година, кога го примиле христијанството. Во историјата е познато дека руската кнегиња Олга и нејзиниот внук кнезот Владимир во X век биле покрстени во Охрид. Таа соработка не се одвивала само на чисто црковен туку и на воен политички и економски план, што не било случај, на пример, со Српската или со Бугарската црква. Во историските извори не е регистриран случај дека некој духовен големодостојник од тие две цркви некогаш престојувал во Русија

или беседел со некој руски цар. Наспроти тоа, врските на Охридската патријаршија со Русија и со Руската црква, а особено со рускиот царски двор имале траен пријателски карактер. Москва ја посетиле 36 поглавари на Охридската патријаршија.

Видно е учеството на Македонците и во Октомвриската револуција во Русија во 1918 година. Еве, што во 1987 година беше изложено пред руската Амбасада во Скопје.

Антон Петковски од село Тресонче, член на комунистичката група во Петроград, сликан во 1918 година; д-р Гаврило Констатиновиќ (1881-1918) од с. Смрдеш - Костурско, работел во Комесаријатот за народно здравје во Владата на Ленин; Владимир Каваев (1880-1931) од Струга, фотографиран со група црвеноармејци; д-р Елена Ентигел Каваев, учесник во Октомвриската револуција на фотографија од 1957 година, како прима одликување од рускиот амбасадор Кузњезов во Белград, по повод годишнината од Октомвриската револуција.

**Димитрија Брезовски,
Гостивар**

ИСПРАВКА

Автори на текстот "ВЕВЧАНЦИ-ЧЛЕНОВИ НА БЕЛГРАДСКАТА МАСОНСКА ЛОЖА" објавени во бр. 604 се: Ѓурѓина ВАСИЛЕВСКА и Анита ЈОВАНСКА, новинари од "Вечер".

Рубриците ФОРУМ и ПИСМА ја отсликуваат нашата отвореност кон јавноста. Овде автентично објавуваме и текстови кои не се во согласност со нашата уредувачка политика.

DIGITAL FOTO & LIMOUSINE SERVICE
JASMINA

tel.rab ++ 389-02-3062-018
tel.fax ++ 389-02-3063-425
SKOPJE, MAKEDONIJA

СЛИКАЊЕ И СНИМАЊЕ НА ВАШИТЕ
СВАДБИ И СВЕЧЕНОСТИ СО ДИГИТАЛНА ФОТО ОПРЕМА

WWW.FOTOJASMINA.COM.MK
e-mail: fotodigital.jasmina@yahoo.com